

מסורת הש"ס

א) ת"כ וקרא חובה פ"ה ה"ה, ג) שם אחרי פירי ה ה"ה, ג שם פ"י ה"ד, ד) חולין ק"א. ה"כ שם ה"ז, ט) פירושין לו. סוטה ה. מכות יג: שנוטות ד. לו. ע"ז נ"א. מנחות לו: ט"ז: ספריראה ע, ירושל' כלאים פ"ה ה"א, שבב פ"ז ה"ב, יומא פ"ח ה"ג, סנהדרין פ"ז ה"ה, ו) סנהדרין ק"א, ע"ז נ"א, ו) ת"כ אחרי פ"ט ה"ג, ח) לקמן ק"ט, ט) ווער' מו' סנהדרין פג: ד"ה פטע, חולין ק"א. ד"ה שפיר.

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה ודלתא וכו' משפך הפיר' ואלו"כ מה"ד המסירה כגון: המטעם: ג) שם ד"ה דשרי' וכו' לא מיקרי ולרש"י כ"ל ומיתא אליעזר בניי נמחק: א) שם ד"ה אלא וכו' דמתן במש' כריתות הפסח וכו' מטאת הפסח: ד) שם ד"ה למרקוליס וכו' איכה יעבדו ואפ"ה כ"ל ומיתא ואעשה כן נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אוהרה וכו' דקרבן לא בניי אוהרה. עיין בבב"ק דף ק"ק ע"ב מוס' ד"ה מלי לאו שנוטות דף י"ז ע"ב מוס' ד"ה לית:

שינויי נוסחאות

א) מיתא אלא נמחק, וז"ל ולרבנן. וכן כנשי' (ש"ס: ב) כנתיב' ודיו' חיתא מה שבונינים, ועי' יפה עינים: ג) והשרוף השרוף מטמא כו' (כ"ה ביומא, ב"ש וכו'), ובש"מ גורס השרוף והמתכסס בצדרי שריפה מטמא בגדים כו', וכפי הכ' הנהי כן עפ"י רש"י שד"י ונ"ה דלמא שם מיתא 'השורף' (דק"ס: ד) זה המסיע כ"ל: ח) מטמאין (דפרי, וכו' בבתרא: ו) כנתיב' אכל משעשו אפר כו' (דק"ס: ז) ז"ל ר"א רביי שמעון (בתרא: וכו' ביומא ותרשי' כ"א): ח) בחוץ חייב שחט כו' לז"ל (הגרי"ב, וכו' בבתרא: וכו"ל: ט) טמאין (כ"ס:), וזמנ' טימאחו: י) ז"ל העלאה (ש"ס: יא) ז"ל יביאנו (ש"ס) וזמנ' יביאנו ונברת, וכן לקמן: יב) ז"ל איבעא (בתרא: ופרי'): גליון נ"א איבעא. וכו"ה בתוס' ד"ה אוהרה וכלל מקומות עיין בתוספ' (ז) דאמר ר"א מנין (בתרא: וש"ס: ד) לכדרכה דנפקא ליה מאיכא יעבדו (בתרא: וש"ס: טו) ואכתי (בתרא: טז) כנתיב' ודיו' אל: (ז) דצריך שיקריב כ"ל (כ"ס:): ט) דאמר ר"א מנין (בתרא: וש"ס: ד) לכדרכה דנפקא ליה מאיכא יעבדו (ש"ס: וכו' כנשי' ביומא, ולפנינו עפ"י כס"י: יב) אבל פר לא מיקרי הלכך לראב"ש כו'. כ"ה ככל דקוס' השנים, ולפנינו נד' עפ"י ג'הא כס"י, והטע' היטה עיקר וז"ה הנוסח לפני רש"י כמו שז"א ביומא ראב"ש ואמר הפר מוטמא כו', ואמר הש"ש מנחה, ומכס עדיף מנבח (דק"ס: ב) ז"ל העלן (ששכ"י) וכע"ז (בתרא: ב) א) כנשי' העלאה: ב) י"ב ובספר ישן פי' אמר דאי לא אתא אלא אחד להו אוהרה לא לכתוב אלא ולא יזבחו, מרובתיב ולא עוד משמע דאחא לאשמועי' אוהרה אחרת (כ"ש: ב) ז"ל שנועש (ש"ס: הגרי"ב), נ"א הענין האלה שנועש ברת (כ"ס:), כנשי' מחק להלן מיתא ועל העלאה חוץ, וכן כנשי', דהא לא כתיב למעלה אלא לחמיר.

אף כאן כו': ורבנן. דמפקי ליה לקרא לטומאת גגדים ולית להו ג"ש: כינא שריף לטו. לאזיו רוח של ירושלים: (לפונה של ירושלים. שכל מעשה חטאת כנפון: איניו דנשן. נריך שיקדים לשם דשן מוצח שיהא נקרא קודם לכן מקום שפך הדשן מכלל דלת"ק לא נריך:

רבי אליעזר בן יעקב היא. דלומר לא אשמועינן על טו שפך אלא שיהא מקומו מדרון שיהא דשנו משתפך: **ודילמא במקומו משופך הוא דפליגי**. ומודה רבי אליעזר בן יעקב שיקדים יו' שם דשן אלא דבעי נמי מקומו משופך ^(ט): **השורף**. המתעסק בצרכי שריפתו ^(ח) כגון המסייע בשעת שריפה. והאי תנא אימ' ליה כרבי שמעון דלין מטמאין בגדים עד שיזנא בזה האור: **דשויה חרוכל**. דהוי ניתך הכשר ואפר מיהא לא הוי. לתנא קמא מטמאין עד שיעשו אפר דלותם קרינא בזה אכל יט' אפר לא מיקרי ולרבי ט' אלעזר כרבי שמעון אין מטמאין בגדים:

הדרן עלך טבול יום

השוחט. קדשים צחון והעלה ב צחון כהעלס אחד: **חייב על השחיטה וחייב על העלייה בא**. שהן שני גופי עבירה דמרייהו כמבי אשוי ישחט ואשר יעלה (ויקרא י: י) **שלא העלה אלא דבר פסול**. ואין מתקבל בפנים בעיניו ^(ט) דכתיב ואל פתח אהל מועד לא יביאנו (שס): **כיון שהזיזו פסלו**. ואפ"ה חייב וה"ה לשוחט צחון ומעלה צחון: **הטמא שאכל כו'**. משום דפליגי ר' יוסי הגלילי ורבנן כמרייהו ודמו הנך פלוגתא להדדי תנינהו גבי **הדדי: כיון שנגע בו טמאווה**. ואפ"ה [כן] הדר אכיל ליה מחייב ומה לי נטמא בשר על ידו מה לי נטמא ע"י אחרים: **שאינו חייב אלא על טומאת הגוף**. כדכתיב וטומאתו עליו ונכרתה ודרשין בפ' צית שמאי' [לעיל דף מג:]: **בטומאת הגוף הכתוב מדבר מי שטומאה פורחת ממנו: גבי' שחיטה והעלאה ב' פרשיות סמוכות זו לזו באתרי מות: אלא אוהרה מנלן**. דקא מחייבינן ליה עליה חטאת שאין חטאת בזה אלא על לאו וכרת כדמתן ^(ט) הפסח והמילה מזאת עשה ואין חייבין עליהן חטאת במסכת כריתות (דף ב:). **למרקוליס**. אע"פ שעבודמו דרך ציוון לסקלו כזאנים וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו ^(ח) ואעשה כן ואפ"ה מנין שהוא חייב: **קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד**. דאי ב) לכדרכי אלעזר לכתוב ולא עוד את וצחיסה לשעירים והאי דכתיב ולא יזבחו לאוהרת שחטיי חוץ אמר דסמין להאיא פרשמה: **ע"כ**. עד המקרא הזה דלא יזבחו כל העיני העליון שנעש ^ב כרת על שחיטת חוץ ועל העלאת חוץ: **מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הכזום**.

משהוקם המשכן דאילו הנך דהוקדשו מעיקרא אי לא מרבי להו: אחת לכדרכה ואחת לשלא

שהרי

השוחט והמעלה פרק שלשה עשר זבחים

השוחט והמעלה: כיון שנגע בו בימאווה. אע"ג דמסכתא לה כשמתב לו חצירו צבית הצליעה סתמא דמילתא

מייירי קרא אפילו צנומן למוך פיו ^(ט): **אזוהרה מנלן**. פי' צקונטרס דקא מחייבי ליה עלה [מטאת]

אף כאן למזרחתה של ירושלים אלא א) לרבנן היבא שריף להו כדתניא היבן גשרפין לצפון ירושלים חוץ לשלש מחנות רבי יוסי הגלילי אומר "אבית הדרשן גשרפין אמר רבא מאן תנא דפליג עליה דר' יוסי הגלילי ר' אליעזר בן יעקב היא דתניא י'על שפך הדרשן ישרף ^(ט) שיהא שם דשן (שיקדים לשם דשן) ב' ר' אליעזר בן יעקב אומר שיהא מקומו משופך אמר ליה אב"י דילמא במקומו משופך פליגי תנו רבנן ^(ט) השורף ^(ג) מטמא בגדים כולא המציית את האור מטמא בגדים ולא המסדר את המערבה מטמא בגדים ואזיהו השורף ה המסייע בשעת שריפה יכול אף משנעשו אפר מטמא ^(ח) בגדים תלמוד לומר אותם אותם מטמאין בגדים רבי יו' שמעון אומר אותם מטמאין בגדים ניתך הכשר אין מטמאין בגדים מאי בינייהו אמר רבא איכא בינייהו דשויה חרוכל:

הדרן עלך טבול יום

השוחט והמעלה בחוץ ^(ט)חייב על השחיטה וחייב על העלאה רבי יוסי הגלילי אומר ישחט בפנים והעלה בחוץ ^(ח) שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור שלא העלה אלא דבר פסול אמרו לו אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו ^(ט)הטמא שאכל בין קדש טמא בין קדש טהור י'חייב רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל טהור חייב וטמא שאכל טמא פטור שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאווה ^(ט) וטהור שאכל טמא י'פטור שאינו חייב אלא על טומאת הגוף: **גבי' בשלמא העלה י' כתיב עונש וכתוב אוהרה עונש דכתיב ^(ג) ואל פתח אהל מועד לא הביאו א"י אוהרה דכתיב ^(ד) השמר לך פן תעלה עולותיך וכו' הא ^(ד)א"ר אבין א"ר אליעזר ^(ג) כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה אלא שחיטה בשלמא עונש דכתיב ^(ג) ואל פתח אהל מועד לא הביאו אלא אוהרה מנלן אמר קרא ^(ו)לא יזבחו עוד האי מיבעי ליה לכדר"א ^(ד)דאמר ^(ג) ח'מנין לזובח בהמה למרקולים שהוא חייב דכתיב ולא יזבחו עוד את וצחיסה אם אינו ענין לכדרכה יי' דכתיב ^(ז)איכה יעבדו תנהו ענין לשלא כדרכה אמר רבה קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד אכתי ^(טו) מיבעי ליה לכדתניא י'עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות**

דף סג.) דלמר אצ"י שלם אחת לכדרכה ואחת לשלא

קו.

השוחט והמעלה: כיון שנגע בו בימאווה. אע"ג דמסכתא לה כשמתב לו חצירו צבית הצליעה סתמא דמילתא מייירי קרא אפילו צנומן למוך פיו ^(ט): **אזוהרה מנלן**. פי' צקונטרס דקא מחייבי ליה עלה [מטאת בזה אזהרה לא מיימי כדתנן הפסח והמילה מזאת עשה ואין חייבין עליהן חטאת במסכת כריתות (דף ב:). וקשה לפי' דכריש אלו הן הלוקין (מכות דף יג:): משמע * דקרבן לא צעי אוהרה דפריך התם ודילמא אוהרה לקרבן הוא דהא פסח ומילה דלית בזה אוהרה לא מיימי קרבן ומשני התם היינו טעמא משום דליתקוש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שצ ואל תעשה לאפקויי הני דקוס עשה ינינו ונראה לפרש דהאי דצעי הכא אוהרה מנא לן היינו משום דחשיב ליה צפק אלו הן הלוקין (סס). השוחט והמעלה צחון ולאזא אמנתי ^(ד) קאי והאי דקמתי ככריתות (דף ב:). הפסח והמילה מזאת עשה היינו כלומר דקוס עשה ינינו ולהכי לית בזה חטאת ומיהו לקמן בשמעתין משמע דלאפקויי לאו קאמיא דפריך כנא הא דמתן פסח ומילה מזאת עשה מימי צק"ו ממוותי ומה מותר שלא ענש הזהיר כו' וכן פ' המואל תפילין (עירובין דף טז.) יאל פסח [ומילה] שהן מזאת עשה [ופריך] הא כתיב ושמרת את החוקה וא"ר אילעאי כל מקום שנאמר השמר פן ואל הוי לא תעשה אלמא הוי פירושא יאל פסח [ומילה] שיש ^(ה) בעשה היינו שאין צחן לאו ואוהרה ואין לומר דסוגיא דרזן כרבינא דמשני שיניא אחרינה כפרק אלו הן הלוקין (מכות יג:): ומאי למימר אליבא דקרבן קצעי אוהרה דמ"מ קשיא דכנא דכרנא דהיינו כנא בשמעתין וההיא מסקנא דמכות דקרבן לא צעי אוהרה אליבא דכנא ולפירוש הקונטרס נמי קשה קמלת דלמאי מלי טעמא דפסח ופסח משום דלית בזה לאו מיפוק ליה משום דלית בזה מעשה דאפילו לר"ע דלמר לא צעי מעשה הא אמר ריש לקיש כריש כריתות (דף ג:) נהי דלא צעי ר"ע מעשה רבה מעשה זוטא צעי מיהו איכא לאוקמה שמעתין כרבי יוחנן דלמר ר"ע לא צעי מעשה כלל ונראה לפרש דלישנא דמתני' קא דייק דקמתי פסח ומילה מזאת עשה היינו שהם צקוס עשה ומשמע נמי הלשון דלית בזה אוהרה כלל:

מניין לוזובח בהמה למרקוליס

אע"פ שעבודמו דרך ציוון לסקלו כזאנים וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה ^(טו) כן אפ"ה מניין שחייב. ונראה דכל הנהו דלאזא אורחיהו צוציחה אע"ג דמכזבים ינינו לא נפקא מאיכה יעבדו

דכמוכח כפרק ארבע מיתות (סנהדרין השתחוואות בעבודת כוכבים [למה] דכרכה ואחת לחלק ופריך דכרכה

עג א מ"י פ"ו מהלכות מעשה הקרנות הלכה ד: עד בג מ"י פ"ה מהל' פרה אלומה הלכה ד: א דה מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרנות הלכה ה: ב ו מ"י פ"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה יג: ג ז מ"י שם הלכה יז: ד ה מ"י פ"ג מהלכות ע"ז הלכה ג:

תורה אור השלם

- והוציא את כל הפר אל מוה"ץ למזבח אל מקום סהור אל שפר הדרשן ושרף אותו על עצים כאשר על שפר הדרשן ישרף. ויקרא ה. יב.
- והשרף אתם ירכס בגדיך ורחץ את בשרו בקינים ואחריו כן יבוא אל המזבח: ויקרא טז. כח.
- ואלקים יאמר איש איש מבית ישראל וזמן דבר אשר יגור בתוכה אשר ישלח עלה או זבח: ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לזיחה וזכרת האיש יהוא מטעויו: ויקרא יז. ח-ט.
- השמך לך פן תעלה עלתיך בכל מקום אשר תראה: דברים יב. יג.
- איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במזבחה או אשר ישחט מוה"ץ למזבחה: ואל פתח אהל מועד לא יביאו להקריב קרבן לזיחה לפני משכן יזוהר דם יחשב לאיש יהוא דם שפר וזכרת האיש יהוא מקרב עמו: ויקרא יז. ג-ד.
- ואל קרבנו עוד את וזחיכם לשעירים אשר הם וזים אחריהם יחזק עולם תזוהר זאת לדורם:

- ויקרא יז. ז.
- השמך לך פן תנקש אחריהם אחרי השקדם מפניך ופן תירש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים ואלקא את אלהיהם ואעשה כן גם אני: דברים יב. ל

מוסר רש"י

דשריא חרוכל. לרבי אלעזר כרבי שמעון שויה חרוכל לא מטמא דלא פר מיקרי (יומא טו:) הטמא שאכל כו' חייב. חטאת. שהולא קדשים בטומאת הגוף וזונו כרת. כדכתיב (ויקרא ו) והנפש אשר תאכל בשר וגו': כיון שנגע בו טמאווה. קודם שאלכלו ואפ"ה חייביה קרא (חולין קט). שאינו חייב אלא על טומאת הגוף. וטומאתו עליו וכו' זהו טומאת הגוף ואהא קראי קאי והנפש אשר תאכל מוצח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו, יכול טומאת הכשר דנימא דהאי עליו אכשר קאי וימלא דטהור שאלל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביטולן לטהר הכתוב מדבר, וזהו הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טעילה (רע"ד חג) מנין לזובח בהמה. שהיא עובדת כבוד: למרקוליס. שעבודתו ציוון, והוא הדין לפסול (סנהדרין טו.) א: אף על פי שאין עובדתו מוכיחה: לכדרכה. לעבודת סוככים שעבודתה מוכיחה דהא נפקא לן מאיכה יעבדו: עד כאן. האי ולא יזבחו כפרשת שחטיי חוץ כתיב כו' (ע"ז כג):

שיטה מקובצת

אבית הדרשן הן שריפין. עיין כנסתים ופרט דף ע"ב ע"ב:

עין משפט ונר מצוה

^[1] א) ת"כ וקרא חובה פ"ה ה"ה, ג) שם אחרי פירי ה ה"ה, ג שם פ"י ה"ד, ד) חולין ק"א

^[2] ת"כ שם ה"ז, ט) פירושין לו

^[3] סוטה ה. מכות יג: שנוטות ד. לו

^[4] ע"ז נ"א. מנחות לו: ט"ז: ספריראה

^[5] ע, ירושל' כלאים פ"ה ה"א, שבב פ"ז ה"ב, יומא פ"ח ה"ג, סנהדרין פ"ז ה"ה, ו) סנהדרין ק"א, ע"ז נ"א, ו) ת"כ אחרי פ"ט

^[6] ה"ג, ח) לקמן ק"ט, ט) ווער' מו' סנהדרין פג: ד"ה פטע, חולין

^[7] ק"א. ד"ה שפיר

^[8] תוס' ד"ה אוהרה וכו' דקרבן לא בניי אוהרה. עיין בבב"ק דף ק"ק ע"ב מוס' ד"ה מלי לאו שנוטות

^[9] דף י"ז ע"ב מוס' ד"ה לית

^[10] א) מיתא אלא נמחק, וז"ל ולרבנן

^[11] וכן כנשי' (ש"ס: ב) כנתיב' ודיו' חיתא מה שבונינים, ועי' יפה עינים

^[12] ג) והשרוף השרוף מטמא כו' (כ"ה ביומא, ב"ש וכו'), ובש"מ גורס השרוף והמתכסס בצדרי

^[13] שריפה מטמא בגדים כו', וכפי הכ' הנהי כן עפ"י רש"י שד"י ונ"ה דלמא שם מיתא

^[14] 'השורף' (דק"ס: ד) זה המסיע כ"ל

^[15] ח) מטמאין (דפרי, וכו' בבתרא: ו) כנתיב' אכל משעשו אפר כו' (דק"ס:

^[16] ז) ז"ל ר"א רביי שמעון (בתרא: וכו' ביומא ותרשי' כ"א)

^[17] ח) בחוץ חייב שחט כו' לז"ל (הגרי"ב, וכו' בבתרא: וכו"ל

^[18] ט) טמאין (כ"ס:), וזמנ' טימאחו

^[19] י) ז"ל העלאה (ש"ס: יא) ז"ל יביאנו (ש"ס)

^[20] וזמנ' יביאנו ונברת, וכן לקמן

^[21] יב) ז"ל איבעא (בתרא: ופרי')

^[22] גליון נ"א איבעא. וכו"ה בתוס' ד"ה אוהרה וכלל מקומות עיין בתוספ'

^[23] (ז) דאמר ר"א מנין (בתרא: וש"ס: ד) לכדרכה דנפקא ליה מאיכא יעבדו (ש"ס: וכו' כנשי' ביומא, ולפנינו עפ"י כס"י

^[24] כס"י: יב) אבל פר לא מיקרי הלכך לראב"ש כו'. כ"ה ככל דקוס' השנים, ולפנינו נד' עפ"י ג'הא כס"י, והטע' היטה עיקר וז"ה הנוסח לפני רש"י כמו

^[25] שז"א ביומא ראב"ש ואמר הפר מוטמא כו', ואמר הש"ש מנחה, ומכס עדיף מנבח (דק"ס: ב) ז"ל העלן (ששכ"י)

^[26] וכע"ז (בתרא: ב) א) כנשי' העלאה: ב) י"ב ובספר ישן פי' אמר דאי לא אתא אלא אחד להו

^[27] אוהרה לא לכתוב אלא ולא יזבחו, מרובתיב ולא עוד משמע דאחא לאשמועי' אוהרה אחרת (כ"ש: ב) ז"ל שנועש (ש"ס: הגרי"ב), נ"א הענין האלה שנועש ברת

^[28] (כ"ס:), כנשי' מחק להלן מיתא ועל העלאה חוץ, וכן כנשי', דהא לא כתיב למעלה אלא לחמיר